

Investigating the Impact of Cultural Intelligence with Learning Motivation and Creativity on Students

Maryam Sarmadi ^{1*}, Marzieh Khalili ²

1 Bachelor of degree in Persian literature, secondary level

2 Bachelor of Elementary Education, Khuzestan Azad University, Omidiyeh Center, Iran

* **Corresponding author:** Bachelor of degree in Persian literature, secondary level

Received: 2022-08-28

Accepted: 2022-10-02

Abstract

The present research was conducted with the aim of determining the effect between cultural intelligence and classroom learning with students' academic motivation. The current research was descriptive of the correlation type. The statistical population of this research was all the students of the research sample, including 150 subjects, who were selected by available sampling method. To collect data, questionnaires of academic motivation, cultural intelligence (Ang, 2004) and perception of the classroom environment (Gentry, 2002) were used. In the present study, Cronbach's alpha coefficient for the subscales of the academic motivation questionnaire (intrinsic, extrinsic, and lack of motivation) was obtained as 0.79, 0.80, and 0.70, respectively. Cronbach's alpha coefficient of cultural intelligence components, including metacognitive, cognitive, motivational, and behavioral components, and the total score of the questionnaire were 0.70, 0.71, 0.76, 0.70, and 0.83, respectively. Statistics were analyzed using Pearson's correlation test. The findings showed that cultural intelligence had a positive and significant relationship with creativity in internal and external learning. Also, cultural intelligence and its two components (metacognitive and motivational) and perception of classroom learning creativity had a negative and significant relationship with demotivation. Finally, it should be said that by strengthening the cultural intelligence and creativity of the classroom learning environment in students, it is possible to help increase their academic motivation.

Keywords: Educational environment, Creativity, Cultural intelligence, Students

بررسی تاثیر هوش فرهنگی با انگیزش و خلاقیت یادگیری بر دانش آموزان

مریم سرمدی^{۱*}، مرضیه خلیلی^۲

^۱ کارشناسی ادبیات فارسی مقطع تحصیلی متوسط

^۲ کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد خوزستان مرکز امیدیه، ایران

* نویسنده مسئول: کارشناسی ادبیات فارسی مقطع تحصیلی متوسط

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۷/۱۰

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۶/۰۶

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین تاثیر بین هوش فرهنگی و یادگیری کلاس با انگیزش تحصیلی دانش آموزان انجام گردید. پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان نمونه پژوهش شامل ۱۵۰ آزمودنی بود که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه های انگیزش تحصیلی، هوش فرهنگی (آنگ ۲۰۰۴) و ادراک از محیط کلاس (جنتری، ۲۰۰۲) استفاده شد. در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس های پرسشنامه انگیزش تحصیلی (درونی؛ بیرونی و بی انگیزشی) به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۰ و ۰/۷۰ به دست آمد. ضریب آلفای کرونباخ مولفه های هوش فرهنگی شامل مولفه فراشناختی، شناخت، انگیزشی، رفتاری و نمره کل پرسشنامه به ترتیب برابر با ۰/۷۰، ۰/۷۱، ۰/۷۶، ۰/۷۰ و ۰/۸۳ به دست آمد. داده های آماری با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شدند. یافته ها نشان داد هوش فرهنگی با خلاقیت در یادگیری درونی و بیرونی رابطه مثبت و معناداری داشتند. همچنین، هوش فرهنگی و دو مولفه ی (فراشناختی و انگیزشی) و ادراک خلاقیت یادگیری کلاس با بی انگیزشی رابطه منفی و معناداری داشتند. در نهایت، باید گفت که از طریق تقویت هوش فرهنگی و خلاقیت محیط یادگیری کلاس در دانش آموزان می توان به افزایش انگیزش تحصیلی آنان کمک کرد.

واژگان کلیدی: محیط آموزشی، خلاقیت، هوش فرهنگی، دانش آموزان

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو در علوم تربیتی محفوظ است.

۱- مقدمه

اطلاعاتی بیش از آنچه در کلاس درس به او می آموزند یاد بگیرد. این نکته ای روشن است که انگیزش، کلید یادگیری دانش آموزان است. آگاهی از این موضوع، نتیجه تجارب کلاسی و مشاهدات معلمان و مربیان است و تحقیقات این حقیقت را تأیید می کند. فراگیران از انگیزه متفاوت هستند به این صورت که عده ای برای تحصیل و کسب موفقیت انرژی بیشتری دارند و برخی دیگر تمایل کمتری نسبت به ادامه تحصیل دارند، بدیهی است که این گونه افراد موفقیتی به دست نمی آورند. [۱]

انگیزه و علاقه نقش عمده ای در جریان یادگیری بازی می کند و معمولاً افراد اموری را مورد توجه قرار می دهند که مورد علاقه آنها باشد. هر چه انگیزه فرد برای آموختن و تحصیل بیشتر باشد، فعالیت و رنج و تلاش بیشتری را برای رسیدن به هدف نهایی متحمل خواهد شد. مثلاً اگر یادگیرنده دارای انگیزه تحصیلی بالایی باشد، توجه خوبی به درس خواهد داشت، تکالیف درسی را جدی می گیرد و علاوه بر آن سعی می کند

شما با داشتن هوش فرهنگی بالا می‌توانید در رابطه با فرهنگ سازمان موردنظرتان نیز پیش‌هایی را کسب کنید. هرچه ارزش‌ها و انتظارات سازمانی را بهتر درک کنید، بهتر می‌توانید مطابق با قوانین فرهنگی آن عمل کنید. تحقیقات ثابت کرده متخصصانی که هوش فرهنگی بالایی دارند، در انجام مأموریت‌های بین‌المللی عملکرد موفق‌تری دارند. به این علت که راحت‌تر می‌توانند با کار و زندگی در شرایط فرهنگی جدید سازگار شوند. ولی فارغ از جایی که در آن قرار دارید، هنگام نیاز به برقراری روابط دوستانه‌ی جدید، سازگاری با روش کار بخش دیگری از سازمان یا همکاری با گروه چندکارکردی، داشتن بهره‌ی هوش فرهنگی بالا ارزشمند است. هوش فرهنگی برخی از مهارت‌های قابل‌انتقال مانند درون‌نگری، روشن‌فکری و توانایی پیش‌بینی مشکلات را باهم ترکیب می‌کند. [۵]

۱-۲- تعریف هوش فرهنگی

اغلب کشورهای جهان در تلاش برای بهبود مدارس و تمام ابعاد آموزشی اعم از ساختار، سازمان، رهبری مدارس، مشارکت اولیا و جامعه و نیز محتوای برنامه درسی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی نظام آموزشی هستند. روش‌های آموزشی سنتی، در پرورش دانش و توانایی‌هایی که دانش‌آموزان برای زندگی روزانه خود نیاز دارند، ناموفق بوده است، بنابراین، دنیای امروز نیازمند آموزش و تربیت افراد و دانش‌آموزانی است که قدرت شناخت و استفاده از آموخته‌های خود را داشته باشند [۶]. احتمالاً، رسیدن به چنین قدرت و نتیجه‌ای، از طریق یادگیری حاصل می‌شود؛ زیرا، به نظر می‌رسد که همه‌ی پیشرفت‌های شگفت‌انگیز انسان در دنیای امروز، نتیجه‌ی یادگیری است، و از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم موفقیت تحصیلی و ارتباط مناسب با محیط آموزشی، می‌توان به سبک یادگیری و انگیزش تحصیلی اشاره کرد. بنابراین، برای رسیدن به نتایج تحصیلی و آموزشی کارآمد، توجه به انگیزش تحصیلی فراگیران برای یادگیری و تحصیل، امری با اهمیت است، چرا که، به نظر می‌رسد که رابطه‌ی نیرومندی بین انگیزش و علاقه و تعهد به محیط آموزشی وجود دارد، و انگیزش تحصیلی به صورت کلی انگیزه‌ها، نیازها و عواملی گفته می‌شود که باعث حضور یک فرد در محیط‌های آموزشی و تحصیلی می‌گردد. نظریه‌هایی که در ارتباط با انگیزش تحصیلی توجه بسیاری از متخصصان و پرورش‌دهندگان را به خود معطوف کرده است، نظریه خودتعیین‌گری است، که برای تبیین رفتار و عملکرد دانش‌آموزان، بر منبع انگیزشی تأکید دارد. در این نظریه، تحلیل کامل فرآیند انگیزش مستلزم در نظر گرفتن سه سازه‌ی مهم یعنی انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزشی است. طبق مطالعات، داشتن

از آنجائی که عوامل انگیزشی بر پیشرفت تحصیلی تأثیر می‌گذارند و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان امری بسیار مهم و هدفی ضروری برای نظام‌های آموزشی است، بدیهی است که نظام‌های آموزشی باید بر تلاش خود در جهت ارتقاء آموزش و مؤلفه‌های مربوطه یعنی معلم، دانش‌آموز و محیط و امکانات آموزشی بیافزایند. شناسایی انگیزه تحصیلی، عوامل مؤثر بر آن و تأثیر آن در فرآیند یاددهی یادگیری دانش‌آموزان به اساتید کمک می‌کند تا در طرح، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های آموزشی خود روش‌های بهتری را به کار گیرند. بدیهی است که حتی غنی‌ترین و بهترین برنامه‌های آموزشی سازماندهی شده بدون شناخت میزان انگیزه فراگیران و عوامل مؤثر بر آن، کارایی لازم را نخواهند. بنابراین، شناسایی عوامل مؤثر در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی ضروری و دارای اهمیت فراوانی است. [۲]

هوش فرهنگی، شیوه‌ای از اندیشیدن و عمل را به مدیران آموزش می‌دهد به طوری که آنان بتوانند در هر بستر فرهنگی به طرز اثربخش‌تری عمل کنند. امروزه نتایج تحقیقاتی که در زمینه هوش فرهنگی انجام شده نشان داده که آن را می‌توان پیش‌بینی‌کننده سازگاری فرهنگی و تصمیم‌گیری موفقیت‌آمیز و انجام وظایف محوله دانست بر این اساس هدف این مقاله بررسی رابطه بین هوش فرهنگی و خلاقیت می‌باشد. [۳]

به نظر می‌رسد که از جمله عوامل مؤثر در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی هوش فرهنگی و ادراک محیط یادگیری باشد، و انگیزش تحصیلی فراگیران برای پیشرفت تحصیلی در ارتباط با هوش فرهنگی و ادراک آنان از محیط یادگیری کلاس باشد. بنابراین، با توجه به اهمیت بررسی انگیزش تحصیلی به عنوان عاملی کلیدی در رشد آموزشی دانش‌آموزان و نقش احتمالی هوش فرهنگی و ادراک محیط یادگیری در دستیابی به فهم بیشتری از انگیزش تحصیلی، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین هوش فرهنگی و ادراک محیط یادگیری کلاس با انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان دختر بود.

۱-۱- مزایای هوش فرهنگی

دلایل زیادی وجود دارد که نشان می‌دهند بهبود هوش فرهنگی برای افراد سودمند است. مورد اول این است که بهره‌ی هوش فرهنگی بالا به شما کمک می‌کند که با افراد متفاوت به شکل مؤثرتری کار کنید. هنگام کار در خارج از کشور یا هدایت تیمی متنوع از نظر فرهنگی از راه دور، می‌تواند شما را از انجام خطاهای فرهنگی خجالت‌آور و ناراحت‌کننده‌ای که شاید به قرارداد یا پروژه نیز لطمه بزنند، در امان نگاه دارد. [۴]

سطوح متفاوتی از کلیت را تحلیل و بررسی کنند. این الگو ادعا دارد که یک تحلیل کامل از فرآیند انگیزش، باید سه سازه مهم شامل انگیزه درونی، انگیزه بیرونی و بی انگیزگی را مورد توجه قرار دهد. [۱۰]

دسی و رایان^۴، انگیزش تحصیلی را یکی از معروف ترین و مهم ترین انگیزه های درونی معرفی کرده و اذعان کردند که افراد مختلف از لحاظ شدت و میزان انگیزش تحصیلی با هم متفاوت هستند و عملکردهای مختلفی را از خود نشان میدهند؛ به طوری که افراد دارای انگیزش پیشرفت بالا برای رسیدن به اهداف پیشرفت جویانه، تلاش و پشتکار بیشتری دارند و کمتر در مقابل شکست، نا امید می شوند و فعالیت هایی را انتخاب می کنند که نه خیلی دشوار و نه خیلی آسان است. این افراد واقع گرایانه عمل می کنند و اهدافی را دنبال می کنند که احتمال رسیدن به آنها در حد متوسط، نه کم و نه زیاد است. [۱۱]

مطابق با نظریه خود تعیین گری، انگیزش درونی شامل این است که یک رفتار، به این دلیل انجام می شود که خود رفتار، مورد علاقه بوده و به طور خودانگیزی ارضا کننده است. در مقابل، انگیزش بیرونی شامل انجام یک فعالیت است، چون آن فعالیت منجر به پیامدهای مجزایی می شود. واضح ترین مثال در مورد انگیزش بیرونی، رفتارهایی است که به منظور کسب پاداش محسوس یا اجتناب از تنبیه انجام می شود. سر انجام، افراد دچار بی انگیزگی افرادی هستند که هیچ گونه انگیزه ای ندارند؛ یعنی نه خشنودی و ارزشمندی درونی و نه مشوق های بیرونی برای فعالیت های خود دریافت نمی کنند و در نتیجه، از انجام فعالیت اجتناب می کنند. در این دیدگاه، انگیزش درونی، بیرونی و بی انگیزگی در امتداد پیوستار خود تنظیم گری قرار می گیرند، به نحوی که هر چه از سمت نبود انگیزش به سمت انگیزش درونی حرکت کنیم، حالت خود تعیین گری نیز افزایش می یابد. دیدگاه های اولیه در این نظریه از تمرکز بر روی انگیزش درونی در مقابل انگیزش بیرونی، به سمت تمرکز بر انگیزش خودمختار در مقابل انگیزش کنترل شده تغییر جهت داده است. [۱۲]

۲-۱- انگیزه تحصیلی

میزان تلاش شناختی صرف شده شاخص مناسبی برای انگیزه است، چون بر مهارت یافتن یادگیرنده و احساسی سودمندی بیشتر بر روی تمرکز می کند. یادگیرنده همچنین به درگیر شدن از طریق توانایی در تمرکز بر حضور در محد و کوشش شناختی برای یادگیری نیاز دارد. در ساختار های کلاسی معلم محور که فقط تدریس معلم کل کلاس را در بر می گیرد، بسیاری از دانش آموزان حتی آنان که خودپندارهای مثبت دارند،

انگیزه ی پیشرفت تحصیلی در ایجاد ارتباط موثر با محیط آموزشی موثر است، زیرا پژوهشگرانی مانند رایزاونر^۱، داماش و پیترسون^۲، گزارش داده اند [۷] که عواملی مانند علاقه یا عدم علاقه به رشته تحصیلی و انگیزه برای تحصیلات می تواند منجر به ارتباط موثر یا نامناسب با محیط آموزشی شود. به دلایل شخصی، محیطی و آموزشی میزان انگیزش تحصیلی به درصد زیادی افزایش می یابد و افت تحصیلی، کاهش می یابد. افت یا انگیزش تحصیلی تحت تاثیر عوامل مهمی مانند ادراک محیط یادگیری کلاس است. ادراک از محیط کلاس را نوع ادراک دانش آموزان از کلاس و فعالیت های یادگیری کلاسی میدانند و شامل مولفه هایی مانند علاقه، انتخاب، چالش و لذت از فعالیت های کلاسی می باشد. [۸] به اعتقاد برخی محققین، یکی از عناصر مهم یادگیری، زمینه و محیط یادگیری است که نقشی اثرگذار دارد. بنابراین، محیط یادگیری و ادراک دانش آموزان از ساختار هدفی کلاسی و مباحثی که معلمان در کلاس های درس مطرح می کنند، بر راهبردهایی که دانش آموزان در فرآیند یادگیری به کار می برند، تاثیر زیادی دارد. فریسر^۳ نیز بیان می کند که در بررسی محیط یادگیری، ادراک دانش آموزان و معلمان اهمیت زیادی دارد. مطالعات متعددی که در مورد محیط یادگیری صورت گرفته است، نیز نشان داده اند که ادراک دانش آموز از محیط یادگیری با انگیزش یادگیری، نگرش آنان نسبت به علم، پیشرفت تحصیلی، و همچنین، اهداف پیشرفت، عملکرد کلاسی و انگیزه درونی آنان، ارتباط معناداری دارد. [۹] در واقع، توجه به محیط و فضای کلاسی دانش - آموز می تواند تاثیر بسزایی در کاهش افت تحصیلی داشته باشد. بنابراین، مورد توجه قرار دادن ادراک دانش آموزان از محیط کلاس می تواند افزایش انگیزه و کاهش افت تحصیلی آن را به همراه داشته باشد.

۲- پیشینه تحقیق

انگیزش تحصیلی بر مبنای نظریه خود تعیین گری که توسط دسی و رایان مطرح گردید، نیز قابل طرح است. نظریه خود تعیین گری یک نظریه انگیزشی است که به گونه ای نظام دار، نیازهای پویایی، انگیزشی، عاطفی و بهزیستی انسان را در بافت ضروری و بلاواسطه اجتماع، توضیح و تبیین می کند. یکی از اصول بنیادی نظریه خود تعیین گری بر خلاف نظریه های انگیزشی دیگری همچون نظریه شناختی - اجتماعی بندورا که انگیزش انسان را به عنوان یک سازه ی یکپارچه واحد در نظر می گیرند، این است که یک الگوی سلسله مراتبی از انگیزش درونی و بیرونی را ارائه می کند که به محققین اجازه میدهد تعیین کنندگان و پیامدهای مرتبط با انواع مختلف انگیزش در

چارچوب تفکرات آنها می توان راحت تر و ساده تر به ایجاد ارتباط و درک متقابل رسید و از این طریق راحت تر به مقاصد اقتصادی، فرهنگی، هنری و علمی خود دست پیدا کرد. بر این اساس پرداختن به قایت هوشی خاصی به نام هوش فرهنگی اهمیت زیادی دارد. [۱۶]

درک کردن این موضوع که چرا عملکرد برخی افراد در محیط های دارای تنوع فرهنگی است، بسیار موثرتر و بهتر از دیگران است دارای اهمیت زیادی است. در پاسخ به این نیاز، ارلی و انگ^۵ از نظریه چندبعدی هوش استرنبرگ و دترمن^۶ استفاده کرده و به تعریف و توسعه مفهوم «هوش فرهنگی پرداختند و آن را قابلیت و توانایی موثر افراد برای عملکرد مناسب و موثر در شرایط متفاوت فرهنگی تعریف کرده اند. [۱۶] همچنین، پترسون منشأ هوش فرهنگی را هوش چندگانه معرفی می کند و از نظر او از گاردنر و گلن^۷ یاد گرفتیم که هوش فرهنگی را در نظر بگیریم؛ [۲۲] بنابراین، هوش فرهنگی یک موضوع منحصر به فرد و حیاتی است که از جنبه های مختلف، از هوش چندگانه گاردنر نشأت می گیرد. از آنجایی که هنجارها برای تعاملات اجتماعی از یک فرهنگ به فرهنگ دیگر متفاوت است، [۲۳] لذا به نظر نمی-رسد که هوش شناختی به تنهایی بتواند در سازگاری یا در عملکرد موثر افراد در فرهنگ های نا آشنا موفق باشد. هوش فرهنگی در راستای هوش عاطفی و اجتماعی است. در مورد هوش عاطفی فرض میشود که افراد با فرهنگ خود آشنا هستند، بنابراین برای تعامل با دیگران از روشهای فرهنگی خودی استفاده می کنند؛ هوش فرهنگی جایی نمود می یابد که هوش عاطفی ناتوان است. [۱۷]

۲-۳- تعریف هوش فرهنگی

مفهوم هوش فرهنگی اولین بار توسط ارلی و انگ از محققان مدرسه اقتصادی لندن مطرح شد. بسیاری از محققان هوش فرهنگی را توانایی فرد در انجام اثربخش وظایف در موقعیت های متفاوت تعریف کرده اند. ارلی و انگ هوش فرهنگی را قابلیت یادگیری الگوهای جدید در تعاملات فرهنگی و ارائه پاسخهای رفتاری صحیح به این الگوها تعریف کرده اند [۲۱] هوش فرهنگی نظریه ای گسترده از رویکردهای معاصر در خصوص درک هوش می باشد، که به صورت توانایی عملکرد موثر در محیط های متنوع فرهنگی تعریف می شود، به طور سنتی مطالعه بر روی هوش، بروی عامل g یا عامل شناختی هوش تمرکز داشته اند اما بیشتر تحقیقات اخیر، بر روی نظریه هوش چندگانه استرنبرگ، که بر قابلیت تطابق با دیگران صورت گرفته، می باشد انگ، داین و گه، ارلی و انگ باور داشتند که در مواجهه با موقعیت های فرهنگی جدید، به زحمت می توان

نمی-توانند به راحتی بر تکلیف درسی تمرکز کنند. [۱۳] بنابراین معلم می تواند با آگاهی از مهارت های شناختی دانش آموزان و به کار گیری سبک مناسب نسبت به افزایش تجارب یادگیری آنان کمک کند. افرادی که از درگیری شناختی بالایی در یادگیری برخوردارند نسبت به دیگران از حل مساله انعطاف پذیرترند و همچنین این افراد بیشتر دارای سبک های یادگیری مستقل میدان هستند و کار دشوار را بر آسان ترجیح میدهند. سازه درگیری شناختی ارتباط تنگاتنگی با رویکردهای یادگیری مطرح شده به وسیله بیگز دارد، این رویکردها عبارتند از سطحی، عمیق و موفق ویلز دریافت که رویکردهای یادگیری رابطه نزدیکی با درگیری تحصیلی دارند، این رابطه همچنین به وسیله خود بیلز مورد تایید قرار گرفته است. [۱۴] اگر دانش آموزان در انجام تکلیف درسی، حتی در زمان مواجهه با دشواری، کسالت با خستگی، تلاش کرده و پایداری به خرج دهند، این مطلب استنباط می شود که آن ها از انگیزش کافی برای انجام آن تکلیف برخوردار میباشند. تلاش، پایداری و کمک مالی قابل مشاهده می باشند. مربی می تواند در کلاس درس رفتار دانش آموزان را بر روی تکالیف مشاهده نماید و از این طریق میزان رغبت و علاقه آنها را در زمینه درسی مورد قضاوت قرار دهد و اگر دانش آموزی در حین حل مسالهی درسی بی تابی و بازیگوشی کرد می تواند نتیجه گیری کند که احتمالاً رغبت و انگیزه کافی برای ادامه کار را ندارد و خود را درگیر مسئله نکرده است. این مسئله به مراتب راحت تر از جهت گیری های شناختی مورد قضاوت قرار می گیرد. [۱۵]

۲-۲- مبانی هوش فرهنگی

انسانی که احترام به دیگران را نه بر پایهی منافع شخصی و دریافت خیر از سوی دیگری، بلکه ارائه خیر به دیگری تعریف می نماید، که یکی از اولویت های امروز جامعه ایران است. انسان فرهنگی که رسالت اش ایجاد همدلی از طریق پاسخ به دو سوال است: «آیا باورهایم مورد پذیرش و نقد اعضای جامعه می باشد؟» و «آیا می توانم از دریچه چشم دیگران به مسائل نگاه کنم؟». متخصصان بر این باور هستند که چنین انسانهایی که در جریان ارتباطات انسانی، توانایی و قابلیت شناخت و فهم ویژگی های فرهنگی و اجتماعی دیگران را دارند، صاحب «هوش فرهنگی» هستند. [۱۶]

در بسیاری از موارد همانند دنیای کسب و کار، اقتصاد، مدیریت و فضای علمی و تحصیلی لازم است که فرد برای جذب افراد و مدیریت اثربخش و تعامل با سایر افراد و گروه ها از قابلیت های هوشی خاصی برخوردار باشد، به گونه ای که با شناخت ویژگی ها و خصوصیات روحی و روانی و فرهنگی افراد مقابل و

علائم و نشانه های آشنایی یافت که بتوان از آن در برقراری ارتباط سود جست. [۱۸]

۴-۲- پیشینه پژوهش های داخلی و خارجی

- پژوهش عیدی و ناطقی (۱۳۹۶) که در مورد رابطه هوش فرهنگی با انگیزه پیشرفت دانشجویان انجام شد، نشان داد بین هوش فرهنگی و انگیزه پیشرفت دانشجویان رابطه مثبت معنی داری وجود دارد و همچنین با افزایش هوش فرهنگی دانشجویان، انگیزه پیشرفت آنان نیز افزایش می یابد. [۵]

- پژوهش حیدری و همکاران (۱۳۹۴) در مورد رابطه انگیزش تحصیلی و انگیزه پیشرفت با محیط آموزشی دانشجویان دختر، نشان داد که بین انگیزه پیشرفت تحصیلی با محیط آموزشی و بین انگیزش تحصیلی با محیط آموزشی رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل گرسون نشان داد که انگیزه پیشرفت تحصیلی بهترین پیش بینی کننده ی ارتباط دانشجو با محیط آموزشی است. [۴]

- پژوهش باتمانی (۱۳۹۶) در مورد رابطه ادراک از محیط یادگیری کلاس و تاب آوری با انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان کامیاران، نشان داد: (۱) بین ادراک از محیط یادگیری کلاس و انگیزش پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری برقرار است. (۲) بین تاب آوری و انگیزش پیشرفت تحصیلی رابطه ی معناداری برقرار است. (۳) بین ادراک از محیط یادگیری کلاس و تاب آوری رابطه ی معناداری برقرار است. همچنین نتایج نشان داد بین آزمودنی های دختر و پسر در متغیرهای انگیزش پیشرفت تحصیلی و ادراک از محیط یادگیری تفاوت معنادار وجود ندارد. [۵]

- پژوهش اویسر من، اسمیت و ایلمور (۲۰۱۴) در مورد انگیزش مبتنی بر هویت: دلالت های سلامتی و تفاوت های سلامت، نشان داد که بین انگیزش تحصیلی با موفقیت تحصیلی و سازش یافتگی اجتماعی رابطه وجود دارد. [۱۶]

- پژوهش لاورنس^۱ (۲۰۱۱) در بررسی تاثیر هوش فرهنگی، خودکارآمدی و تعاملات بین فرهنگی بر سازگاری بین فرهنگی، حاکی از رابطه مثبت و معنادار هوش فرهنگی با خودکارآمدی و سازگاری دانشجویان غیربومی کشور تایوان بوده است. [۱۹]

- مطالعه ی آرکون و اسکر^۲ (۲۰۱۰) در مورد رابطه بین مواد درسی زندگی دانش آموزان و محیط یادگیری آنان حاکی از این بوده است که محیط یادگیری با مواد درسی زندگی دانش آموزان رابطه دارد. [۷]

۳- روش تحقیق

روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است، یکی از انواع روشهای تحقیق توصیفی تحقیقات همبستگی هستند که در این تحقیقات رابطه بین دو متغیر بر اساس متغیر هدف تعیین می گردد. بدین صورت که به بررسی رابطه ی بین متغیرهای پیش بین و متغیر ملاک (انگیزش تحصیلی) می پردازد.

-جامعه آماری، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری: یک جامعه آماری عبارت است از مجموعه ای از افراد و یا واحدها که دارای حداقل یک صفت مشترک باشند. معمولاً در هر پژوهش؛ جامعه مورد بررسی یک جامعه آماری است که پژوهشگر مایل است در مورد صفت متغیر واحدهای آن به مطالعه بپردازد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان تشکیل دادند (N=۳۸۰). در پژوهش حاضر، با استفاده از نرم افزار جی پاور تعداد ۱۷۰ آزمودنی به عنوان حجم نمونه ی پژوهش برآورد گردید، اما با توجه به پیش بینی احتمال ریزش آزمودنی به دلیل پاسخ دهی ناقص به پرسشنامه های داده های گم شده و داده های پرت، تعداد ۱۵۰ آزمودنی با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند.

برای اجرای این پژوهش و جهت جمع آوری اطلاعات، بعد از تأیید موضوع توسط اساتید شیوه نمونه گیری به این ترتیب بود که ابتدا با همکاری اداره آموزش و پرورش بندر ماهشهر، مورد نظر انتخاب گردید، و سپس با مراجعه به مسئولین این هنرستان، در نهایت بر اساس تعداد دانش آموزان حاضر در هر یک از پایه های تحصیلی نسبتی از آزمودنی های هر یک از پایه های تحصیلی انتخاب شد. با توجه به وجود مشکلاتی که در هماهنگی با مدیران مدارس وجود داشت؛ به دلیل زیاد بودن پرسشنامه هایی که در اختیار آزمودنی ها قرار می گرفت و وقت زیادی که از کلاس های درس دانش آموزان گرفته می شد؛ برای سهولت در انجام پژوهش از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شد. که این نمونه گیری به مدت ۳ ماه در مدارس مورد نظر انجام شد. در مرحله بعد، به آزمودنیها مراجعه گردید تا ضمن توضیح هدف پژوهش و اطمینان دادن به آنان در مورد مسائل اخلاقی پژوهش مانند محرمانه ماندن اطلاعات، از آنان خواسته شود ضمن آگاهی و رضایت، در انجام این پژوهش همکاری کنند و با دقت و صداقت به سوالات پرسشنامه ها جواب دهند. بعد از پخش کردن پرسشنامه ها بین آزمودنیها و جمع آوری اطلاعات داده ها با نرم افزار Spss-۲۳ مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

۴- یافته های تحقیق

در بخش حاضر برای آزمون فرضیه های پژوهش به تجزیه و تحلیل داده های گردآوری شده پرداخته شده است. یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل در دو بخش ارائه شده است. یافته های جمعیت شناختی- توصیفی، و یافته های استنباطی (شامل پیشفرض های آمار پارامتریک و نتایج حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش).

در این بخش یافته های جمعیت شناختی (شامل سن و پایه تحصیلی) و توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد چولگی و کشیدگی) گزارش شده است.

جدول ۱. توزیع آزمودنیها بر اساس متغیر سن، منبع: نگارنده

سن	فراوانی	درصد
۱۳	۳۸	۲۵/۳۳
۱۴	۳۲	۲۱/۳۳
۱۵	۴۰	۲۶/۶۶
۱۶	۴۰	۲۶/۶۶
کل	۱۵۰	۱۰۰

بر اساس نتایج جدول ۴-۱، بیشترین درصد آزمودنیها به ترتیب در سنین ۱۵ سال (۱/۴۱ درصد آزمودنی ها)، ۱۴ سال (۹/۳۲ درصد آزمودنی ها)، ۱۳ سال (۳/۲۴ درصد) و ۱۶ سال (۴/۱ درصد آزمودنیها) قرار داشتند.

جدول ۲: توزیع آزمودنی ها بر حسب مقطع، منبع: نگارنده

پایه تحصیلی	فراوانی	درصد
هفتم	۴۸	۲۶/۶
هشتم	۳۲	۲۱/۳۳
نهم	۸۰	۵۳/۳۳
کل	۱۵۰	۱۰۰

طبق نتایج گزارش شده در جدول ۲، ترتیب قرار گیری بیشترین درصد آزمودنی ها به صورت پایه ی تحصیلی نهم (۲/۴۳ درصد آزمودنی ها)، هشتم (۱/۳۲ درصد آزمودنی ها) و هفتم (۳/۲۴ درصد آزمودنی ها) بود.

جدول ۳: شاخص های توصیفی، منبع: نگارنده

متغیر	میانگین	انحراف	N
انگیزش درونی	۶۸	۹/۴۳	۱۵۰
انگیزش بیرونی	۴۸	۶/۴۸	۱۵۰
بی انگیزش	۱۱	۶/۴۳	۱۵۰

طبق نتایج جدول ۳، میانگین (انحراف استاندارد) سه متغیر انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی انگیزشی در نمونه ی پژوهش حاضر به ترتیب مساوی با ۶۸/۹۷، ۴۸/۱۰، ۱۱/۸۲ به دست آمد.

جدول ۴: شاخص های توصیفی ابعاد هوش فرهنگی، منبع: نگارنده

متغیر	میانگین	انحراف	N
فراشناخت فرهنگی	۱۳	۲/۸۴	۱۵۰
شناخت فرهنگی	۱۷	۳/۳۵	۱۵۰
انگیزش فرهنگی	۱۹	۲/۵۴	۱۵۰
رفتار فرهنگی	۱۸	۵۷/۴	۱۵۰
هوش فرهنگی کل	۶۴	۱۲/۲۵	۱۵۰

چولگی و کشیدگی این متغیرها ذکر گردید که با توجه به اینکه در دامنه +۱ قرار داشت بیانگر این است که توزیع نسبتا نرمال است. طبق نتایج جدول ۴، در نمونه پژوهش حاضر میانگین هوش فرهنگی کل و ابعاد فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری آن به ترتیب به دست آمد. همچنین، چولگی و کشیدگی این متغیرها ذکر گردید که با توجه به اینکه در دامنه +۱ قرار داشت بیانگر این است که توزیع نسبتا نرمال است.

۵- نتیجه گیری

بین هوش فرهنگی و انگیزش تحصیلی بیرونی دانش آموزان رابطه مثبت وجود دارد. این فرضیه ی پژوهش حاضر مورد تایید قرار گرفت و و یافته ها نشان داد که هوش فرهنگی

$$\begin{aligned} & - \text{هر چهار بعد فراشناخت } (I=24/0) [I=20] \\ & - \text{انگیزش } (I=14/0) \text{ شناخت } (I=29/0), \\ & - \text{و رفتار } (I=24/0) \end{aligned}$$

با انگیزش بیرونی رابطه مثبت معناداری دارند. در واقع، افزایش هوش فرهنگی و هر یک از مولفه های آن شامل فراشناخت، شناخت، انگیزش و رفتار فرهنگی با افزایش انگیزش بیرونی همراه خواهد بود. برای تبیین این یافته می توان به آثار میان فردی هوش فرهنگی در موقعیت های آموزشی و تحصیلی اشاره کرد. در واقع $(I=12/0)$ چون هوش فرهنگی باعث استفاده شخص از ویژگی ها و مهارت هایی در موقعیت بین فردی می شود که منجر به تنظیم رفتار وی متناسب با ارزش های فرهنگی و نگرشی شخص مقابل می گردد، می تواند به بهبود تعاملات دانش آموز با مسئولین مدرسه و معلمان و همکلاسی ها کمک کند. وقتی چنین شرایطی رخ دهد باعث می شود که دانش آموز از این افراد حاضر در محیط تحصیلی تقویت دریافت کند و محیط تحصیلی برای وی تبدیل به یک محیط پاداش

- of Psychology and Educational Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, 2013. [Persian]
- [3] Khorasan Yazidi P, Joybari L, Behnampour N, Tagvi A, Beigi F. The relationship between academic motivation and some factors related to it in students of Golestan University of Medical Sciences. *Development strategies in medical education*, 2014; 1(2): 44-50 [Persian]
- [4] Batmani F. The relationship between the perception of the classroom learning environment and resilience with the academic achievement motivation of the second year high school students of Kamiyaran city. Master's thesis in psychology, Payam Noor University, Kermanshah Province, Payam Noor Center, Kermanshah. 2017 [Persian]
- [5] Barzegar Bafroei K, Sheikhu-Islami A. Questionnaire psychometric features of constructivist-oriented learning environment. *Journal of School Psychology*, 2013; 2(4): 6-26. [Persian]
- [6] Taslimi, MS, Qolipour A, Verdinejad F, Man Al-Agha M. Presenting strategies to improve the cultural intelligence of government managers in international affairs, *Management Research*, 2008; 2 (4): 36-51 [Persian]
- [7] Habibi Kleiber R, Ebadale Vand K. Investigating the relationship between the perceptions of the classroom environment and the motivation of middle school students in Miandoab city. The first national conference of sustainable development in educational sciences and psychology, social and cultural studies, 2014 [Persian]
- [8] Hassanzadeh L. Investigating the role of self-regulated learning in relation to classroom perceptions and academic progress of first grade high school students in Kangan city. Master's Thesis in Educational Psychology, Islamic Azad Science, Maroodasht Branch, Fars. 2013 [Persian]
- [9] Haqati M, Karsheki H. Constructing and validating the questionnaire of students' perception of social constructivist learning environment. *Educational Measurement and Evaluation Quarterly*, 2015; 5 (11): 118-91. [Persian]

بخش و رضایت بخش شود. این رضایت بخش بودن محیط تحصیلی و تعامل با افراد حاضر در این محیط همان چیزی است که به عنوان انگیزش بیرونی در نظر گرفته می شود. با در نظر داشتن نتایج حاصل از پژوهش حاضر و با توجه به ادبیات نظری و پژوهشی موجود، می توان گفت هوش فرهنگی و ادراک محیط یادگیری کلاس از چند وجه به انگیزش تحصیلی منجر می شوند. ۱- هوش فرهنگی و ادراک محیط یادگیری کلاس از طریق مثبت کردن ادراک و نگرش درونی فرد نسبت به اعضا و عناصر محیط کلاس باعث می شوند که فرد نسبت به حضور در کلاس و خود انجام رفتارها و تکالیف مرتبط با کلاس علاقمند شوند - و این یعنی افزایش انگیزش درونی، ۲- هوش فرهنگی و ادراک محیط یادگیری کلاس از طریق کمک کردن به دانش آموز برای بهبود تعاملات خویش با معلم و همکلاسیها و دریافت تقویت بین فردی و مثبت کردن ادراک فرد نسبت به پیامد رفتارهای تحصیلی و آموزشی خود، باعث می شوند که دانش آموز احتمال رسیدن به پیامدهای مطلوب در نتیجه انجام تکالیف را بیشتر برآورد کند و این یعنی افزایش انگیزش بیرونی، ۳- با توجه به اینکه بی انگیزشی یعنی حالتی که شخص نه خشنودی درونی و نه مشوق بیرونی برای فعالیت های خود دریافت نمی کنند، در نتیجه هوش فرهنگی و ادراک محیط یادگیری کلاس از طریق افزایش انگیزش درونی و بیرونی به کاهش بی انگیزشی کمک می کنند.

واژه نامه

1. Riser	رایزاونر
2. Damash and Peterson	داماش و پترسون
3. Fraser	فریسر
4. Desi and Ryan	دسی و رایان
5. Early and Ang	ارلی و انگ
6. Sternberg and Detterman	استرنبرگ و دترمن
7. Gardner and Goleman	گاردنر و گلمن
8. Lawrence	لاورنس
9. Archon and Scar	آرکون و اسکر

فهرست منابع

- [1] Ahmadi Y, Ghasemi V. The effect of cultural empathy, social initiative and ethnocentrism on cultural intelligence, *Journal of Culture Strategy*, 2012; 20: 154-129. [Persian]
- [2] Ismaili E. Comparison of academic self-efficacy, adaptation and quality of life at school in normal and orphaned middle school girls of Mashhad city. Master's thesis in Educational Psychology, Faculty

- [18] Jamshidi F. The factors related to academic motivation among students with control position in the center of higher education and cultural services, Zanjan Teacher Training. MSC [Thesis] Tehran: Shaheed Beheshti University. 1997 [Persian]
- [19] Kaplan A, Middleton MJ. Should childhood be a journey or a race?. *Journal of Educational Psychology*, 2002; 94:646-648.,
- [20] Komarraju M, Karau SJ. The relationship between the big five personality traits and academic motivation. *Personality and Individual Differences*, 2005; 39(3): 557-567.
- [21] Lavigne G, Vallerand RJ. The dynamic processes of influence between contextual and situational motivation: A test of the Hierarchical Model in a science education setting. *Journal of Applied Social Psychology*, 2010; 40: 2343-2359.
- [22] Lokuhetty M, Warnakulasuriya SM, Rikers R, Schmit HG. Relationships between students' conceptions of constructivist learning and their regulation and processing strategies. *Instruction Sciences*, 2008; 36: 445-462.
- [23] Manning ML. Child-centered middle schools: A position paper. *Journal of Childhood Education*, 2000; 76:154-159.
- [10] Damashe R. Support programs for student on academic probation. Reports, Descriptive, 2003.
- [11] Earley P, Mosakowski E. Cultural Intelligence. *Harvard Business Review*. 2004; 82(139).
- [12] Fraser BJ. Classroom environment instruments: Development, validity and applications. *Journal of Learning Environments Research*, 1998; 1: 7-33.
- [13] Gentry M, Gable KR, Rizza GM. Students' perceptions of classroom activities: Are there grade-level and gender differences? *Journal of Educational Psychology*, 2002; 94(3):539
- [14] Gulikers JT, Bastiaens T, Martens RL. The surplus value of an authentic learning environment. *Journal of Computers in Human Behavior*, 2005; 21: 509-521.
- [15] Guzel EB. The effect of a constructivist learning environment on the limit concept among mathematics students. *Education Sciences: Theory & Practice*, 2007; 7(1): 14-17.
- [16] Herrmann E, Call J, Lloreda M, Tomasello M. Human have evolved specialized skills of social cognition: the cultural intelligence hypothesis. *Science*, 2007; 317, 5843: 1360
- [17] Hughes JN, Kwok O. The influence of student-teacher and parent-teacher relationships on lower achieving readers' engagement and achievement in the primary grades. *Journal of Educational Psychology*, 2007; 99: 39E51.

